

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพลักษณ์ผู้หญิง และกลวิธีการนำเสนอภาพลักษณ์ผู้หญิงที่ปรากฏในรวมเรื่องสั้นของเดือนวาด พิมวนา

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ รวมเรื่องสั้นของเดือนวาด พิมวนา 4 เล่ม ดังต่อไปนี้

1. รวมเรื่องสั้น หนังสือเล่มสอง (2539) จำนวน 13 เรื่อง
2. รวมเรื่องสั้นชุดที่สอง สัมพันธภาพ (2549) จำนวน 11 เรื่อง
3. รวมเรื่องสั้นชุดที่สาม ทุกข์ทฤทธรรษ์ (2550) จำนวน 12 เรื่อง
4. รวมเรื่องสั้นชุดที่สี่ ฝันแห่ง และเรื่องอื่น ๆ (2557) จำนวน 11 เรื่อง

จากเรื่องสั้นทั้งหมดพบเรื่องสั้นที่ปรากฏภาพลักษณ์ผู้หญิงจำนวน 36 เรื่อง ตัวละครหญิงทั้งหมด 44 ตัว โดยเรียงลำดับปีที่พิมพ์เผยแพร่ก่อนหลัง ดังนี้

สรุปผล

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ภาพลักษณ์ผู้หญิงที่ปรากฏในรวมเรื่องสั้นของเดือนวาด พิมวนา

ผู้วิจัยพบว่า ภาพลักษณ์ผู้หญิงแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ภาพลักษณ์ด้านครอบครัว ภาพลักษณ์ด้านความเป็นปัจเจกบุคคล และภาพลักษณ์ด้านสังคม ดังนี้

1.1 ภาพลักษณ์ด้านครอบครัว แบ่งเป็นภาพลักษณ์ของภรรยา และภาพลักษณ์ของลูก ดังนี้

1.1.1 ภาพลักษณ์ของภรรยา ปรากฏภาพลักษณ์เชิงลบ และภาพลักษณ์เชิงบวก ทั้งหมด 14 ภาพลักษณ์ ดังนี้

1.1.1.1 ภาพลักษณ์เชิงลบ ได้แก่ ภรรยาผู้ถูกทำร้าย ภรรยาผู้ถูกทอดทิ้ง ภรรยาผู้ผิดศีลธรรม ภรรยาผู้หลงในอำนาจ ภรรยาผู้หมกมุ่น ภรรยาผู้หลงผิด ภรรยาผู้หมดรัก ภรรยาผู้ถูกหลอกลวง ภรรยาผู้เรียกร้องความสนใจ และภรรยาผู้ผิดหวัง

1.1.1.2 ภาพลักษณ์เชิงบวก ได้แก่ ภรรยาผู้เข้าใจ ภรรยาผู้ซื่อสัตย์ ภรรยาผู้แสวงหาตัวตน และภรรยาผู้ยอมรับในความสัมพันธ์

1.1.2 ภาพลักษณ์ของลูก ปรากฏภาพลักษณ์เชิงลบทั้งหมด 2 ภาพลักษณ์ ดังนี้

1.1.2.1 ภาพลักษณ์เชิงลบ ได้แก่ ลูกผู้ถูกทำร้าย และลูกผู้เกลียดชัง

ภาพลักษณ์ของภรรยาผู้แต่งสะท้อนภาพลักษณ์เชิงลบมากกว่าภาพลักษณ์เชิงบวก โดยนำเสนอให้เห็นถึงปัญหาสิทธิสตรีในด้านต่าง ๆ เช่น การกดขี่ทางเพศ การเอาเปรียบ การทำร้ายร่างกาย การล่วงละเมิดทางเพศจากสามี ซึ่งผู้แต่งต้องการให้ผู้คนในสังคมตระหนักถึงปัญหาเหล่านี้ รวมทั้งตัวภรรยาผู้ถูกระทำเองก็ควรตระหนักถึงปัญหาที่ตนเองเผชิญเพื่อหลุดพ้นจากอำนาจปิตาธิปไตยของสามี อีกทั้งผู้แต่งยังสะท้อนปัญหาครอบครัวที่ต้องการให้สามีและภรรยาหันหน้ามาพูดคุยกันเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัว

นอกจากนี้ผู้แต่งสะท้อนให้เห็นถึงอำนาจปิตาธิปไตยที่ครอบงำภรรยาให้อยู่ใต้อำนาจของสามีจึงปรากฏภาพลักษณ์เชิงลบ และภาพลักษณ์เชิงบวกของภรรยาซึ่งส่วนใหญ่เป็นมุมมองการเล่าเรื่องผ่านสามีหรือตัวละครชายในเรื่อง เช่น การเป็นภรรยาที่ซื่อสัตย์ ห้ามเป็นภรรยาที่ผิดศีลธรรม เข้าอกเข้าใจสามี ยอมรับในความสัมพันธ์ที่สามีมีคู่ได้ เป็นการสะท้อนให้เห็นอุดมการณ์หลักของผู้ชายและสังคมต่อความคาดหวังของภรรยาเพื่อให้อยู่ภายใต้กรอบอำนาจที่ผู้ชายกำหนด อีกทั้งผู้แต่งยังเสนอแนวคิดคู่ตรงข้ามคือ แนวคิดสตรีนิยมที่มองว่าภรรยาควรได้รับสิทธิ ความเสมอภาค ทัดเทียมกับสามี

ส่วนภาพลักษณ์ของลูก ผู้แต่งสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู พฤติกรรมของพ่อและแม่ที่ส่งผลต่อจิตใจและพฤติกรรมของลูก ดังนั้นพ่อแม่จึงควรตระหนักถึงความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูลูกเพื่อเป็นบุคลากรที่ดีของชาติต่อไป

1.2 ภาพลักษณ์ด้านความเป็นปัจเจกบุคคล ปรากฏภาพลักษณ์เชิงลบ และภาพลักษณ์เชิงบวก ทั้งหมด 12 ภาพลักษณ์ ดังนี้

2.1 ภาพลักษณ์เชิงลบ ได้แก่ ผู้หญิงผู้ปล่อยตัวปล่อยใจ ผู้หญิงผู้หลงในอำนาจ ผู้หญิงผู้ไม่สมหวังในความรัก ผู้หญิงผู้ต้องการเอาชนะ และผู้หญิงผู้มีปัญหาทางจิต

2.2 ภาพลักษณ์เชิงบวก ได้แก่ ผู้หญิงผู้มีความฝัน ผู้หญิงผู้มีความหวัง ผู้หญิงผู้เป็นที่พึ่ง ผู้หญิงผู้แสวงหารักแท้ ผู้หญิงผู้เป็นที่พึ่งปรารถนา ผู้หญิงผู้มีความหลากหลายทางเพศ และผู้หญิงผู้รู้จักตนเอง

การสร้างภาพลักษณ์ด้านความเป็นปัจเจกบุคคล ปรากฏภาพลักษณ์ด้านบวกมากกว่าด้านลบ เนื่องจากผู้แต่งต้องการสะท้อนข้อคิดในการใช้ชีวิตของผู้หญิงว่า ผู้หญิงสามารถทำตามความฝัน เป็นตัวของตัวเอง มองเห็นคุณค่าของตนเอง และสามารถเลือกความรักแบบที่ตนเองต้องการ เช่น การรักเพศเดียวกัน ผู้แต่งสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างกันของมนุษย์ แต่ทุกคนสามารถอยู่ร่วมกันด้วยความเข้าใจ และยอมรับในความแตกต่างของกันและกัน นอกจากนี้ผู้แต่งยังสะท้อนข้อคิดในเรื่องความรักว่าถ้าทุกคนต่างอยู่บนพื้นฐานของความเข้าใจ เอื้อเฟื้อมีน้ำใจซึ่งกันและกัน ไม่มองว่าใครต้องอยู่เหนือใคร อำนาจปิตาธิปไตยก็จะถูกทำลายลง และการเรียกร้องผ่านแนวคิดแบบสตรีนิยมก็ไม่จำเป็นอีกต่อไป

3. ภาพลักษณ์ด้านสังคม ปรากฏภาพลักษณ์เชิงลบ และภาพลักษณ์เชิงบวกทั้งหมด 4 ภาพลักษณ์ ดังนี้

3.1 ภาพลักษณ์เชิงลบ ได้แก่ ผู้หญิงผู้ให้บริการทางเพศ ผู้หญิงผู้ต่อต้านค่านิยมในสังคม และผู้หญิงผู้ไม่ซื่อสัตย์ในอาชีพ

3.2 ภาพลักษณ์เชิงบวก ได้แก่ ผู้หญิงผู้เป็นครูที่อุทิศตน

สรุปภาพลักษณ์ด้านสังคม ผู้แต่งต้องการสะท้อนสังคมในมุมต่าง ๆ เช่น การสะท้อนให้ผู้คนตระหนักถึงหน้าที่และความรับผิดชอบในอาชีพ ความเหลื่อมล้ำในสังคม และประเด็นคนชายขอบ เช่น ภาพลักษณ์ของผู้หญิงผู้ให้บริการทางเพศ ซึ่งผู้หญิงเหล่านี้ถูกมองว่าเป็นคนชายขอบ ไม่มีคนสนใจ มุมมองการเล่าเรื่องผ่านตัวละครชายจึงมองเธอเป็นเหมือนสิ่งของที่สามารรถมอบเป็นของขวัญให้ใครก็ได้ หรือการดูถูกหญิงเหล่านี้ว่า “โสเภณีก็คือโสเภณี” ดังนั้นผู้แต่งจึงสะท้อนให้เห็นว่าผู้หญิงผู้ให้บริการทางเพศต่างเป็นมนุษย์เหมือนกัน ควรเคารพสิทธิมนุษยชนของผู้หญิงกลุ่มนี้

นอกจากนี้ผู้แต่งยังได้สะท้อนให้เห็นว่ากรรมกรการรักนวลสงวนตัวผ่านภาพลักษณ์ของผู้หญิงผู้ต่อต้านค่านิยมในสังคม การสร้างวาทกรรมการรักนวลสงวนตัว เป็นอุดมการณ์หลักในสังคมที่ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมเพศหญิงมาช้านาน ดังนั้น ผู้แต่งจึงสร้างภาพลักษณ์ของผู้หญิงผู้ต่อต้านค่านิยมในสังคมเพื่อให้ผู้หญิงตระหนักถึงสิทธิเสรีภาพในการใช้ชีวิตโดยไม่อยู่ใต้อำนาจของปิตาธิปไตย

2. กลวิธีการนำเสนอภาพลักษณ์ผู้หญิงที่ปรากฏในรวมเรื่องสั้นของเดือนวาด พิมวนา

ผู้วิจัยพบว่า กลวิธีการนำเสนอภาพลักษณ์ผู้หญิงแบ่งออกเป็น 3 ด้านคือ การนำเสนอตัวละครทางตรง การนำเสนอตัวละครทางอ้อม และการนำเสนอตัวละครเทียบเคียง ดังนี้

2.1 การนำเสนอตัวละครทางตรง ทั้งหมด 18 ภาพลักษณ์ ดังนี้

2.1.1 การนำเสนอตัวละครผ่านผู้เล่าเรื่อง ทั้งหมด 5 ภาพลักษณ์ ดังนี้ ภรรยาผู้ถูกทำร้าย ภรรยาผู้หลงในอำนาจ ภรรยาผู้ผิดหวัง ลูกผู้ถูกทำร้าย และผู้หญิงผู้ปล่อยตัวปล่อยใจ

2.1.2 การนำเสนอตัวละครผ่านตัวละครอื่น ทั้งหมด 13 ภาพลักษณ์ ดังนี้ ภรรยาผู้ถูกทำร้าย ภรรยาผู้ถูกทอดทิ้ง ภรรยาผู้ผิดศีลธรรม ภรรยาผู้หมกมุ่น ภรรยาผู้หลงผิด ภรรยาผู้หมดรัก ภรรยาผู้ถูกหลอกลวง ผู้หญิงผู้ปล่อยตัวปล่อยใจ ผู้หญิงผู้ต้องการเอาชนะ ผู้หญิงผู้เป็นที่พึ่งปรารถนา ผู้หญิงผู้รู้จักตนเอง ผู้หญิงผู้ไม่ซื่อสัตย์ในอาชีพ และผู้หญิงผู้ให้บริการทางเพศ

2.2 การนำเสนอตัวละครทางอ้อม ทั้งหมด 27 ภาพลักษณ์ ดังนี้

2.2.1 การนำเสนอตัวละครผ่านบทสนทนา ทั้งหมด 20 ภาพลักษณ์ ดังนี้ ภรรยาผู้ถูกทอดทิ้ง ภรรยาผู้ผิดศีลธรรม ภรรยาผู้หลงผิด ภรรยาผู้หมดรัก ภรรยาผู้ถูกหลอกลวง ภรรยาผู้เข้าอกเข้าใจ ภรรยาผู้ซื่อสัตย์ ภรรยาผู้ยอมรับในความสัมพันธ์ ลูกผู้ถูกทำร้าย ผู้หญิงผู้ปล่อยตัว

ปล่อยใจ ผู้หญิงผู้หลงในอำนาจ ผู้หญิงผู้ไม่สมหวังในความรัก ผู้หญิงผู้มีปัญหาทางจิต ผู้หญิงผู้มีความหวัง ผู้หญิงผู้เป็นที่พึ่ง ผู้หญิงผู้มีความหลากหลายทางเพศ ผู้หญิงผู้ไม่เชื่อสัจยในอาชีพ ผู้หญิงผู้ให้บริการทางเพศ ผู้หญิงผู้ต่อต้านค่านิยมในสังคม และผู้หญิงผู้เป็นครูที่อุทิศตน

2.2.2 การนำเสนอตัวละครผ่านความคิด หรือการกระทำของตัวละคร ทั้งหมด 7 ภาพลักษณ์ ดังนี้ ภรรยาผู้หมดรัก ภรรยาผู้ถูกหลอกหลวง ภรรยาผู้เรียกร้องความสนใจ ภรรยาผู้แสวงหาตัวตน ลูกผู้ถูกทำร้าย ลูกผู้เกลียดชัง และผู้หญิงผู้แสวงหารักแท้

2.3 การนำเสนอตัวละครเทียบเคียง ทั้งหมด 5 ภาพลักษณ์ ดังนี้

2.3.1 การนำเสนอตัวละครผ่านตัวละครที่นิสัยเหมือนกัน ทั้งหมด 3 ภาพลักษณ์ ดังนี้ ภรรยาผู้หลงในอำนาจ ลูกผู้ถูกทำร้าย และผู้หญิงผู้มีความหวัง

2.3.2 การนำเสนอตัวละครผ่านตัวละครที่นิสัยต่างกัน ทั้งหมด 2 ภาพลักษณ์ ดังนี้ ผู้หญิงผู้มีความฝัน และผู้หญิงผู้มีความหลากหลายทางเพศ

จากการศึกษาทวิวิธีการนำเสนอภาพลักษณ์ นอกจากจะช่วยให้เห็นภาพลักษณ์ผู้หญิงที่เด่นชัดขึ้นแล้ว ยังแสดงให้เห็นความสามารถของนักเขียนในการนำเสนอภาพลักษณ์ดังกล่าว

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ภาพลักษณ์ผู้หญิงในเรื่องสั้นของเดือนวาด พิมวนา พบว่า มีประเด็นที่ควรพิจารณา ดังนี้

1. จากการวิเคราะห์ภาพลักษณ์ผู้หญิงในเรื่องสั้นของเดือนวาด พิมวนา ภาพลักษณ์ด้านครอบครัว คือ ภาพลักษณ์ของภรรยา ปรากฏภาพลักษณ์เชิงลบมากที่สุด คือ ภาพลักษณ์ภรรยาผู้ถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจจากสามี สะท้อนสภาพสังคมไทยที่เป็นปิตาธิปไตยหรือชายเป็นใหญ่ (Patriarchal family) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชราวลี จินนิกร (2559) ผลการศึกษาพบว่า ภาพลักษณ์ของตัวละครหญิงในวรรณกรรมเรื่องผู้ชนะสิบทิศสะท้อนสภาพสังคมไทยที่เป็นปิตาธิปไตย ตัวละครหญิงในเรื่องตกเป็นฝ่ายถูกกระทำโดยตัวละครเอกชายเช่นเดียวกัน ในเรื่องสั้นของ เดือนวาด พิมวนา ผู้แต่งได้สะท้อนภาพลักษณ์ของภรรยาผู้ถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจเพื่อสะท้อนปัญหาครอบครัว และเสนอปัญหาการกดขี่ทางเพศ ซึ่งการข่มขืนมิได้สัมพันธ์แค่ความเจ็บปวดทางกายเท่านั้น แต่สิ่งที่แฝงฝังอยู่ภายในปัญหาที่สำคัญยิ่งกว่าคือ ประเด็นเชิงโครงสร้างและวัฒนธรรม ที่จัดวางความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียมระหว่างหญิงชายและกลบบมให้มองเห็นความรุนแรงเชิงโครงสร้างและเชิงวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นต่อผู้หญิงได้โดยง่าย (ชนตติ ทินนาม และอรวรรณ ปิรันธน์โอวาท, 2554 : 18) นอกจากนี้การนำเสนอภาพลักษณ์ด้านลบของภรรยา เป็นการเล่าเรื่องผ่านมุมมองของตัวละครชายในเรื่องซึ่งเป็นการมอบอำนาจการเล่าเรื่องให้แก่ผู้ชาย สะท้อนถึงอำนาจของปิตาธิปไตยที่กำกับอยู่เบื้องหลัง เช่น เรื่องสั้น เรื่องสิทธิบุรุษ วสุทราพบว่าภรรยามีชู้จึงได้ตบตี ทำร้ายร่างกายภรรยา

จนเลือดออก ผู้แต่งได้บรรยายภาพของการทำร้ายร่างกายไว้ชัดเจน ดังนี้ “เขาตบเข้าที่ปากจนเสียงนั้นขาดหาย” “เขาเตะแล้วเตะอีก” “เธอสั่นฤทธิ์ทรุดลงบนคอห่าน เลือดเประอะเต็มหน้า” หลังจากนั้นเมื่อวสุทราบวาทะของภรรยาของเขาเป็นชู้กับเพื่อนของเขาเอง ผู้ชายสองคนกลับคุยกันว่า “จะแลกภรรยากันเลยไหม” เป็นการสะท้อนว่าภรรยาเป็นเพียงสมบัติของผู้ชาย และอยู่ภายใต้อำนาจพิตาทิปไตยของฝ่ายชายที่ฝ่ายชายจะยกภรรยาให้ใครก็ได้ ตอนท้ายเรื่องสิทธิบุรุษทั้งสองคุยกันว่า “ต้องให้โอกาสเขาเป็นคนเลือก รุ้มถึงเวลาต้องให้เกียรติผู้หญิงเป็นฝ่ายเลือกบ้าง” ซึ่งเป็นการเสียดสีอำนาจพิตาทิปไตยที่กำกับอยู่เบื้องหลังการเล่าเรื่องของสามเณรในเรื่อง

2. ภาพลักษณ์เชิงบวกที่ปรากฏในเรื่องสั้นของเดือนวาด พิมวนา เช่น ภาพลักษณ์ของภรรยาผู้ซื่อสัตย์ ภรรยาผู้ซื่อสัตย์ ภรรยาผู้ซื่อสัตย์ ภาพลักษณ์ของผู้หญิงผู้เป็นที่พึงปรารถนา เป็นภาพลักษณ์ที่สังคมคาดหวัง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสนาะ เจริญพร และนพพร ประชากุล (2548) ผลการศึกษาพบว่า ภาพของผู้หญิงแต่ละคนที่ปรากฏในวรรณกรรม แท้จริงแล้วต่างก็เป็นภาพที่ถูกประกอบสร้างด้วยการหยิบเลือกเอาคุณลักษณะต่าง ๆ ทางสังคมมาประสมกันเข้า เพื่อนำเสนอความหมายและคุณค่าบางอย่างของผู้หญิงสู่การรับรู้ของสาธารณะ การพินิจพิเคราะห์ภาพเสนอทางจินตนาการเหล่านี้ จึงเป็นหนทางที่ช่วยพาเราเข้าไปสัมผัส ทัศนคติ ความคิด ความเชื่อ และความคาดหวังที่ผู้คนในสังคมมีต่อผู้หญิงในระดับลึกได้ นอกจากความคาดหวังของสังคมที่มีต่อภาพลักษณ์ของผู้หญิงในสังคมแล้ว ยังสะท้อนถึงความคาดหวังของผู้ชายผ่านอำนาจของพิตาทิปไตย เช่น ภาพลักษณ์ของภรรยาผู้ซื่อสัตย์ ในเรื่องสั้นเรื่องเด็กหนุ่ม ทิดหมายชวนเด็กหนุ่มไปเที่ยวผู้หญิง แต่เด็กหนุ่มในเรื่องเคยเจอภรรยาของทิดหมายมาก่อนแล้ว เขาสนใจภรรยาของทิดหมาย ภรรยาของทิดหมายกล่าวว่า “เรามีสามีแล้ว” อย่างชัดเจน ตรงไปตรงมา แต่ในขณะที่ทิดหมายสามารถไปเที่ยวผู้หญิงแล้วเห็นภรรยา “เป็นของตาย” ที่จะกลับมาอนด้วยเมื่อไหร่ก็ได้ ทั้งยังเอาเรื่องใต้เตียงของเขาและภรรยามาพูดอย่างสนุกปาก แสดงให้เห็นอำนาจพิตาทิปไตยของฝ่ายชาย ภาพลักษณ์ของภรรยาผู้ซื่อสัตย์ ได้สะท้อนอุดมการณ์เกี่ยวกับความเป็นเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกศราพร ทองพุ่มพฤษา (2562) ที่ศึกษาภาพตัวแทนของความเป็นเพศหญิงในหนังสือนิทานภาพสำหรับเด็ก ผลการศึกษาพบว่า ความเป็นเมียถูกครอบงำโดยอุดมการณ์หลักของสังคม แม้ภาพแทนที่ปรากฏในลักษณะที่ต่อรองต่ออุดมการณ์หลักของสังคมอยู่บ้าง แต่ภาพตัวแทนส่วนใหญ่ยังเป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องต่อขนบหรือบรรทัดฐานที่สังคมคาดหวังเช่นเดียวกัน

3. การสร้างภาพลักษณ์ด้านความเป็นปัจเจกบุคคล ในเรื่องสั้นของเดือนวาด พิมวนา ปรากฏภาพลักษณ์เชิงบวกมากกว่าภาพลักษณ์เชิงลบ การสร้างภาพลักษณ์ด้านความเป็นปัจเจกบุคคลผู้แต่งต้องการสะท้อนข้อคิดในการใช้ชีวิตของผู้หญิงว่า ผู้หญิงสามารถทำตามความฝัน สามารถเป็นตัวของตัวเอง มองเห็นคุณค่าของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นริศรา เกตุวัลท์ (2538) ผลการศึกษาพบว่า นักเขียนต้องการชี้ทางทิศทางการให้แก่อ่าน โดยเฉพาะผู้อ่านที่เป็นผู้หญิงให้

ตระหนักถึงคุณค่าของตนเอง นอกจากนี้การสร้างภาพลักษณ์ด้านความเป็นปัจเจกบุคคลผู้แต่งยังสร้างภาพลักษณ์ของผู้หญิงที่แหวกจากกรอบประเพณี มีสิทธิเสรีภาพด้านมนุษยชนในการใช้ชีวิตของตนเองไม่ได้ยึดติดกับค่านิยมของสังคม เช่น ภาพลักษณ์ของผู้หญิงผู้มีความหลากหลายทางเพศ จากเรื่องสั้น อีสตรี ตัวละครชื่อน้ำผึ้งเป็นตัวละครหญิงที่ชอบผู้หญิง น้ำผึ้งอยู่กับคนที่โดยเธอไม่ต้องการจะแต่งงาน เธอกล่าวกับเพื่อนเธอร่าวนที่มีจิตวิญญาณเป็นผู้หญิงเธอก็ชอบเขา ผู้แต่งสร้างความซับซ้อนเรื่องความหลากหลายทางเพศเพื่อให้เห็นทัศนคติด้านเสรีภาพในการใช้ชีวิตของน้ำผึ้ง ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ เสนาะ เจริญพร และนพพร ประชากุล (2548) ผลการศึกษาพบว่าวรรณกรรมนอกกระแสสายผู้หญิงเริ่มปรากฏในช่วงกลางทศวรรษ 2530 และมีชื่อเสียงที่รู้จักกันในช่วงต้นทศวรรษ 2540 จุดเด่นของวรรณกรรมกลุ่มนี้ก็คือ ภาพเสนอตัวละครหญิงจะถูกสร้างให้แหวกไปจากกรอบประเพณี (ที่ผู้หญิงต้องรักนวลสงวนตัว) ผู้หญิงมักจะเป็นฝ่ายเลือกผู้ชาย ไม่ยึดติดกับผู้ชายคนใด รวมทั้งอาจมีความสัมพันธ์กับเพศเดียวกันได้ด้วย

4. การสร้างภาพลักษณ์ผู้หญิงในเรื่องสั้นของเดือนวาด พิมวนา สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาสิทธิสตรีในหลาย ๆ เรื่อง เช่น การกดขี่ทางเพศ การทำร้ายร่างกาย การข่มขืน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นวรัตน์ เจริญทอง (2549) ผลการศึกษาพบว่า การนำเสนอภาพลักษณ์ผู้หญิงของศรีดาวเรือง ช่วยให้สังคมเห็นปัญหาต่าง ๆ ของผู้หญิง อันจะนำไปสู่ความเข้าใจผู้หญิง และร่วมกันสร้างสรรค์สังคมที่มีค่านิยมใหม่ที่ให้ออกาสเท่าเทียมกันไม่ว่าจะเกิดเป็นผู้ชายหรือผู้หญิง ดังนั้นในเรื่องสั้นของเดือนวาด พิมวนาจึงเสนอแนวคิดของสตรีนิยมผ่านภาพลักษณ์ของผู้หญิงเพื่อต่อต้านอำนาจปิตาธิปไตยและสร้างความเท่าเทียมในสังคม ปรากฏชัดเจนในเรื่องสั้น ในกำแพง ซึ่งตีพิมพ์ในปี พ.ศ. 2535 ตรงกับสังคมไทยทศวรรษ 2530 ที่เกิดกระแสผู้หญิงก้าวหน้าเนื่องจากการรณรงค์ของผู้หญิงเพื่อเรียกร้องความเท่าเทียมระหว่างหญิงชาย จึงถือเป็นกระแส “ผู้หญิงก้าวหน้า” เป็นผลสำเร็จของการต่อสู้ (เสนาะ เจริญพร และนพพร ประชากุล, 2548 : 10) เรื่องสั้นในกำแพง สะท้อนภาพลักษณ์ภรรยาผู้แสวงหาตัวตน ต้องการชีวิตครอบครัวที่เคารพตัวตนของกันและกัน ภรรยาในเรื่องสะท้อนแนวคิดสตรีนิยมที่เธออยู่ภายใต้แนวคิดปิตาธิปไตย การปกครองของสามีตลอดมา เมื่อเธอต้องการตัวตนของเธอกลับคืนมา เธอจึงตัดสินใจเปลี่ยนแปลงตัวเองใหม่ ไม่ยอมตกอยู่ภายใต้อำนาจของสามีอีกต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพชรศิริ โยคะสิงห์ (2543) ผลการศึกษาพบว่า การเสนอแนวคิดสตรีนิยมที่สะท้อนปัญหาการเอารัดเอาเปรียบ และการกดขี่จากเพศชาย ปรากฏในเรื่องเรื่องสั้นเรื่อง กำแพง ของเดือนวาด พิมวนา โดยอิทธิพลจากค่านิยมสมัยก่อน จนต้องลุกขึ้นมาเรียกร้องความเสมอภาคทางเพศ

5. งานเขียนของเดือนวาด พิมวนา มีอัตลักษณ์ในการนำเสนอภาพลักษณ์ของผู้หญิง และแนวคิดแบบสตรีนิยมผ่านตัวละครที่มีความซับซ้อนทางด้านอารมณ์และจิตใจ เดือนวาดมักจะสร้างเรื่องที่พลิกผันให้ตัวละครที่เป็นเหยียบนกลายเป็นเหยียกลาง และตัวละครที่เป็นเหยียกลางกลายเป็นเหยียบน

(เรีนฤทัย สัจจพันธุ์, 2547 : 445) เช่น เรื่องอำนาจ นางอาลัยมีอำนาจเหนือสามีมาตลอดจนวันหนึ่งสามีทนนางอาลัยไม่ไหวกลับไปหาคนรักเก่าชื่อน้อย ทำให้นางอาลัยรู้สึกปวดร้าวและทุกข์ทรมานสูญเสียอำนาจที่ตนเองเคยคิดว่ามีทั้งหมดไป เธอจึงได้เปลี่ยนแปลงตัวเองใหม่ ดูเหมือนว่าเรื่องสั้นเรื่องนี้จะจบลงด้วยความสุข ตามแบบฉบับเรื่องสั้นพาฝันทั่วไป แต่ตอนจบของเรื่องผู้เขียนให้นางอาลัยพูดกับลูกสาวว่า “พ่อของลูกรู้ทุกอย่างว่าแม่ต้องการอะไร และต่อจากนี้เขาก็จะทำทุกอย่างที่แม่ต้องการ โดยที่แม่ไม่ต้องสั่ง โดยที่แม่ไม่ต้องขอร้องนะจ๊ะ” ทำให้ผู้อ่านสงสัยว่าแท้จริงแล้วนางอาลัยยอมสยบต่ออำนาจของความรัก หรือนางกำลังตั้งใจที่มีเครื่องมือชนิดใหม่เพื่อใช้ในการควบคุมสามีของตัวเอง ซึ่งแสดงให้เห็นการสลับบทบาทของผู้ชนะและผู้แพ้อยู่ตลอดเวลา ท้ายที่สุดแล้วเรื่องสั้นหลายเรื่องผู้แต่งให้ผู้หญิงกลับมาพลิกชนะผู้ชายเพื่อแสดงให้เห็นแนวคิดแบบสตรีนิยม ดังนั้น ตัวละครในงานเขียนของเดือนวาด พิมวนา แสดงให้เห็นถึงความซับซ้อน มีเงื่อนไขมากมาย เมื่อคลายปมหนึ่งออกได้ก็อาจจะพบปมอื่นต่อไปอีก ตัวละครของเธอจึงพลิกมุมไปมา แต่ไม่ว่าจะพลิกมุมไปอย่างไร ตัวละครของเธอก็สะท้อนภาพของมนุษย์ที่เห็นแก่ตัว รักตัวเอง และห่อหุ้มกิเลสไว้ด้วยเปลือกนอกที่แสดงความเป็นคนดีมีจิตใจงดงาม แต่ละครึ่งของเดือนวาดสะท้อนให้เห็นภาพของมนุษย์ที่มักสร้างเปลือกนอกทับซ้อนหลายชั้นเพื่อปิดบังตัวตนอันแท้จริงทั้งโดยรู้ตัวและไม่รู้ตัว หากมองทะลุภาพลวงตาเหล่านี้เข้าไปได้เราอาจจะเข้าใจแก่นแท้ความเป็นมนุษย์ได้ชัดเจนขึ้น (เรีนฤทัย สัจจพันธุ์, 2547 : 446)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะประเด็นสำหรับการวิจัยต่อไป มีดังนี้

1. ศึกษาภาพลักษณ์ผู้ชายในงานเขียนของเดือนวาด พิมวนา
2. ศึกษาภาพลักษณ์ของสตรีในงานเขียนอื่น ๆ
3. ศึกษาเปรียบเทียบภาพลักษณ์ผู้หญิงในงานเขียนของเดือนวาด พิมวนากับงานเขียน

อื่น ๆ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี